

somme Tider brüka tilklypte papirlekkjer,
 samtundes som mykje papirstas på
 juletreet blir sitvare nok på grünn av
 eldsfären.

8. Når borua er så store at dei held vil vera
 med på juletrepyntinga, får dei lov til det.

Dei store borua gjer jamt papirkorgene.

Er borua små, er det dei vaksne som pyntar Treet.

Difor er juletrefoten som blir brüka år etter år,
 laga av far medan borua ennå var for unge
 til å laga han. Juletrefoten er jamt ein kross
 men kan også ha anna skap.

9. Er du born i huset, står juletreet jamnast
 på golvet så borua kan syngje "omkring" det.

Manje stader står det og på eit bord eller
 ein Taburet, det meste av dagen, men blir
 heke ned på golvet når ein vil gå omkring
 det og syngje eller leike.

10. Ljora blir sendt fyrste gongen om juleaftanen
 og så jamnast nyårsaftanen og tretandags-
 aftan. Men har borua eller andre hüs til
 å lude julekreljora ein annan kveld: jula,
 så er ikkje desse skikkane så faste at
 dei er til hinder.

11. Sangane og salmene som blir sungen er
 oftast dei som blei lært på skulen. anten:
 boruas eiga skuletid eller: foreldras, d. v. s. eldre
 og yngre kyrkjesalmer og songar som "Jesul med
 din glede." - Så går vi rundt om en kuleørtrisk.

12. Det er så glad hves julekveld: Litle fuglen sette
 seg på kyrkjehötu: fedralandsongar og barnesongar
 og songleiken som. Vi de vite hvordan bordene, o. s. v.
 all etter som festes- eller sanger. held lengst
 på.

12 Juletreet blir gjerne ståande heilt til

Ajigandagen

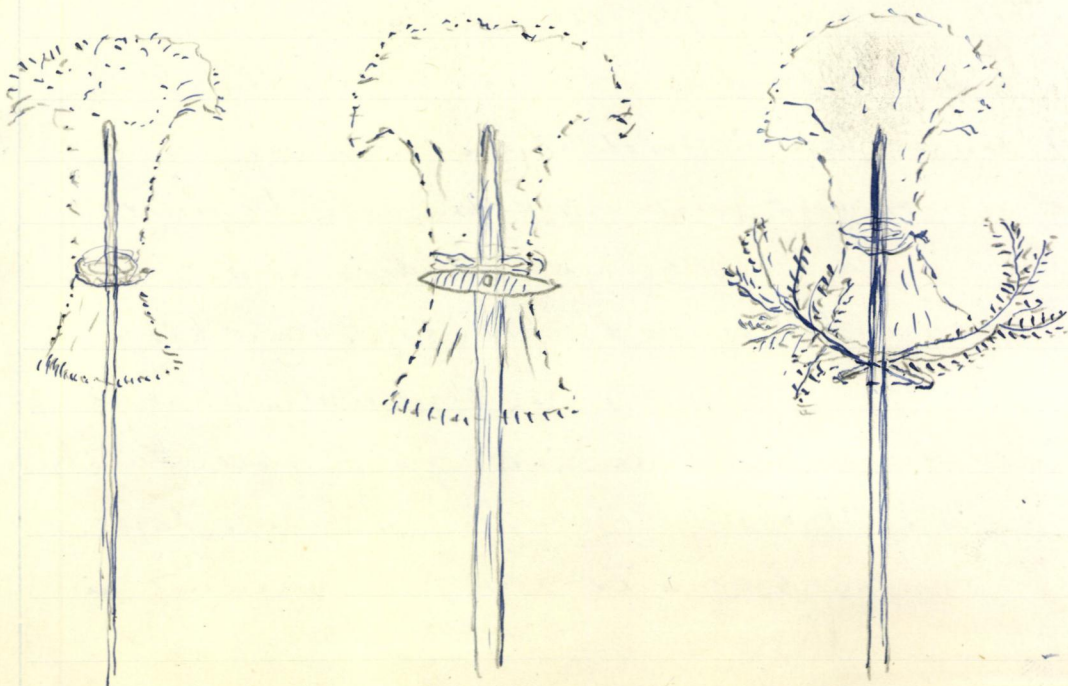
13. Den dagen får borna lov å høste det.
Ein reir. høste juletreet eller og berre
å ta a' juletree(t)

14. Grana blir bruka ~~som~~ ^{ut} juletre her som
det er mykje av ho.

15. Noko namn på kinstige juletre av
pinne eller ståltrad eller anna er
ikjenda.

16. Utanfor stova eller helst ved låvebrua
sette ein (og settes framleis) opp
spikkebandel (julemeket) Ii å beva
spikkebandel brukast ei kett, slett stong.
Some set nokre grankvistar par: stonga
eller let stå att nokre ^{kvistar}, om det er ei gran-
stong, straks under toppen til stovrad for
bandel. Andre set ei ^{israden} stutt kvette
på stonga.

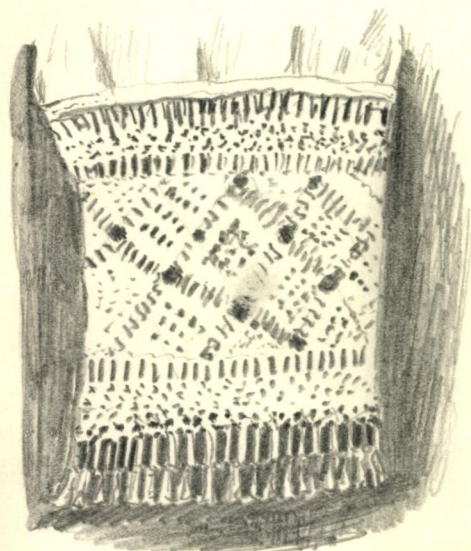
1-2-3-4. Skikken med julehalven som kjem.
nast fra andre bygder, er ikjend: Lunde

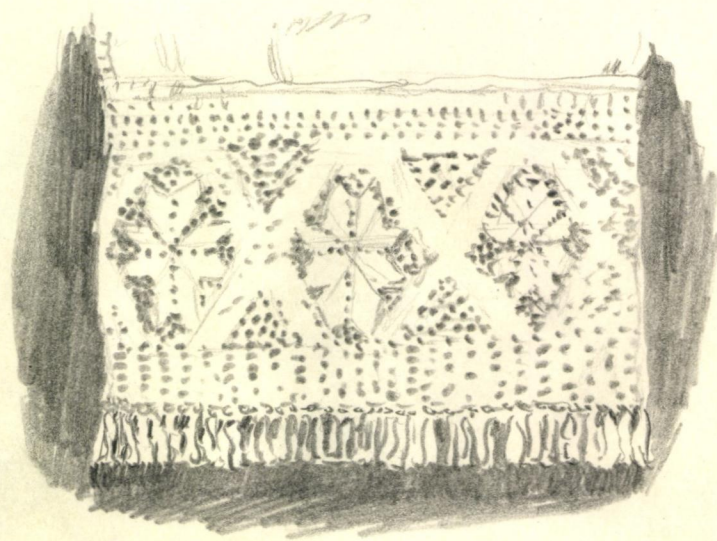
11

Merknad til svar på spørsmål

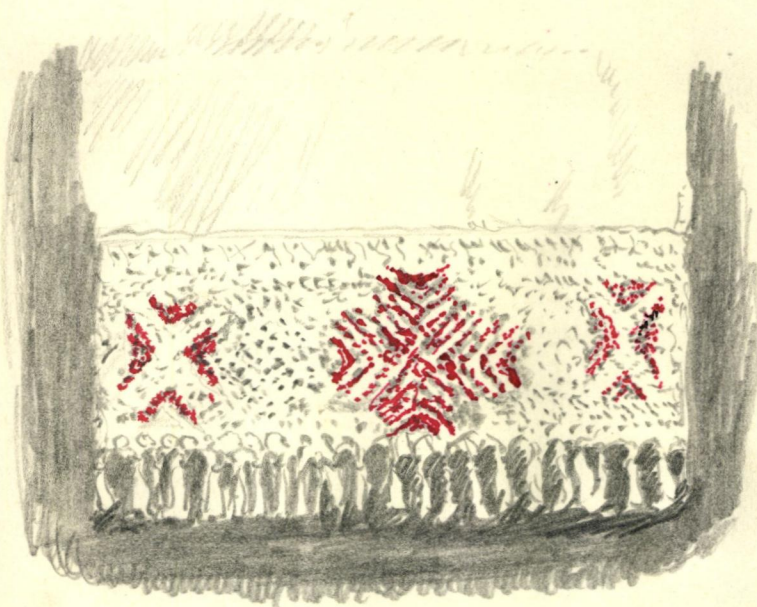
1.2 ⁵ Fra omkr. 1900 er julebrevskare vanlig på
 3. skulen om ikke med årvisse som fra
 kr. 1910 og seinare. Den første julebrevskare
 hadde i Furuset ark. krins; fortel Eivind N. Lia, var
 i 1901. De hadde krinsen halve år for Lars
 Olav Stramma. Sit navn for denne festen gjorde læreren
 julebrevskare for krinsen. Første julebrevskare på Klepp
 skule var i 1902, og likt som på dei andre skulene
 i bygda, sidan vanlig. Juletre i heimene var
 kjend omkring 1905. Men fjere skulejulebrev-
 skare var ein om ein julebrevskare på Nordheim
 hjå Olav Gunnarson. Det må ha vore omkring 1896-98,
 da ein av lærerne, det skal ha vore bokseprent B. Th.
 Auker og Auker var prest i ^{Krinsen} Sanddal 1894-96 og i Lårdal 1896-1901.
 Men første julebrevskare ein veit om her i bygda
 fin ein omkring 1880 eller straks før. Om denne
 fortel sløydleren Jørgen Knutsen son Lunde (f. 1865) så
 lei: „Eg gjekk og lei i 1879. Men anten eg var kom-
 ferner eller, at det var året før eller året etter
 eg sto til konfirmasjon at eg var på den jule-
 brevskaren, hugsar eg ikke. Heller ikke er eg sikker på
 om festen var på skulen eller på Lorkagunden, for
 der heldt vi stor skule tre (ein slag privilig fram-
 kals skule) Men juletreet hugsar eg. Det var lys på det
 og glitter og usko gritt, av papir eller bomull.“
 4. Også hangkle blei sagt såleis at ein ikke
 kan høyre skilleg om det blir tagt. handkle
 eller hangkle. Men mytisk skrivemåten hangkle
 så som Olav Stramma gjør i julebrevskare ^{Julebrevskare} ^{Julebrevskare}
 1836 i stykket litt om ^{på bygd} Julevi gamle dager.
 Ellr. bruket i domer er dette rette namnet på
 teigen.

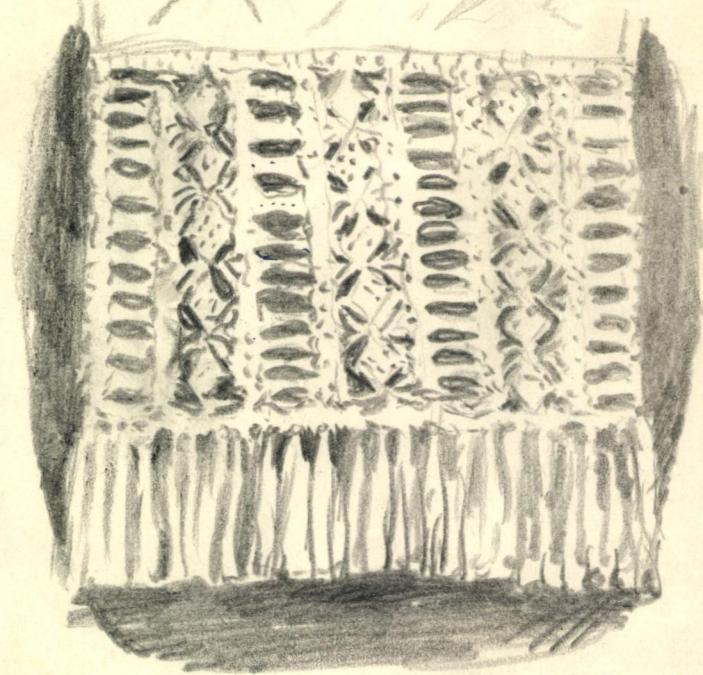
17cm x 18cm

27cm x 18cm

28cm x 18cm

28cm x 33cm

4793

Jule-hangkile fra dunde, Selemrark

lengd p hangkleda er omlag 118cm (som fig 1)

Fig 1. Fletta av
Marie G. Hundveit
(1824-1869)

Hekla.
Fig 2. Høyrt til
Sara Sregardsdtr. Skardal
(1844-1813) Utjen
hoklar.

Fig 3. Fletta av kvil
og radd hnd. av ukjend.
Høyrt til Darditt H. Sproul

Fig 4. Hekla av
fru Svensen
Krig 1920

4793

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING